

αράζω

Κυριακή, 10 Απριλίου 2016
5:48 πμ

Σημασία:

αράζω ρ. μετβ κ αμετβ {άρα-ξα. -γμένος} ♦ 1. (μετβ.) κάνω τους απα-
ραιτήτους χειρισμούς, ώστε να σταματήσω και να ασφαλίσω (σκάφος) στο
λιμάνι (αγκυροβόλημα, δέσιμο κ λπ.): - τη βάρκα / το /πλοίο συν (λόγ.)
προσορμίζω, ελλιμενίζω ΦΡ (λαϊκ.) την αράζω κάθομαι, ξαπλώνω
αναπαυτικά και βολεύομαι, εγκαθίσταμαι κάπου χωρίς διάθεση να φύγω την
άραξε κάτω από ένα δέντρο και χάζεψε τα σύννεφα ♦ (αμετβ) 2. (για πλεούμενο και πρόσ.) φθάνω
(στο λιμάνι), ρίχνω άγκυρα, σε λίγο αράζουμε στον Πειραιά || το πλοίο άραξε μετά από ένα δύσκολο
ταξίδι 3. (αργκό) χαλαρώνω : Άραξε1 Όλα θα πάνε
καλά' (βλ κ. λ αραχτός).

[ετυμ. μεσν < αρχ. άράσσω, αρχική σημ «επιτίθεμαι βία», αβεβ. ετύμου, ίσως
ηχοποίητη λέξη Από την ήδη αρχ σημ. «προσορμίζομαι, αγκυροβολώ», που
αναφερόταν σε πλοία τα οποία προσέγγιζαν την ακτή, η λ. κατέληξε να
σημαίνει «αναπαύομαι, καταλήγω κάπου ύστερα από περιπλάνηση»*]

---

*) — Εσύ Γιάννη την έδεσες για καλά τη μπαρούμα σου.
Ουδ' άνεμο ουδέ θάλασσα φοβάσαι πια. Άραξες!

Ανδρ. Καρκαβίτσα - Τα λο' για της πλώρης - Θάλασσα

171

Αράζω και αράσσω σημαίνει κτυπώ με βία, έντονα δυνατά και μεταφορικός προσβάλω, υβρίζω.
Άραγμα είναι το κτύπημα και ιδιαίτερα το κτύπημα της τρόπιδος στη στεριά. Το αραξοβόλι είναι μέρος
που μπορεί να αράξει κανείς χωρίς να συντριβεί, η αμμώδης και επικλινής παραλία.

άράσσω, Att. άρα^κό-ττω [α^ρ], Ion. and poet. impf.

A. "άράσσεσκον" Pi.P.4.226: fut. άράζω (συν-) Hom., Dor. "άραξῶ" Theoc.2.160: aor. ήραξα (άπ-) Hom., Ep. "άραξα" Hes.Sc.461:—Pass., aor. ήράχθην, Ep. άράχθην (συν-) Hom.: fut. Med. in pass. sense, "κατ-αράξεσθαι" Plu.Caes.44:— smite, dash in pieces, (Hom. only in compds. άπαράσσω, συναράσσω); of any violent impact, with collat. notion of rattling, clanging, as of horses, "όπλαϊς ά. χθόνα" Pi. l.c.; **άρασσε (ενν. πύλας) knock at the door, E.Hec.1044**; "τήν θύραν" Ar.Ec.978, cf. Theoc.2.6 (Pass., of the door, ή ανοιγω βιαίως, open with a crash, Luc.DMeretr.15.2); Βάραω το γουδι, "όλμω άρασσειν" Nic. Th.508; άρασσειν στέρνα, κρᾶτα, στηθοκοπιέμαι, κτυπω τα στήθη μου, ή το κεφάλι μου, in mourning, A.Pers.1054 (lyr.), E.Tr.279 (lyr.); άρασσε μάλλον strike harder, A.Pr.58; "όψεις άράξας" S.Ant.52; "ήρασσε βλέφαρα" Id.OT1276:—in Pass., "όμμάτων άραχθέντων" Id.Ant.975 (lyr.); also ά. πέτροις τινά strike with a shower of stones, E.IT327:—Pass., "πέτροισιν ήράσσοντο" A. Pers.460:—a) κιθάρην strike the lyre, Orph.A.382; ύμνον, μέλος, etc., Nonn.D.1.15,440, etc.

2. c. dat. modí, άράσσειν τινά όνειδεσι, κακοῖς, assail with reproaches or threats, S.Aj.725, Ph.374, cf. έξαράσσω.

II. Pass., to be dashed against, "πρός τας πέτρας" Hdt.6.44; "πρός τήν γήν" Luc.Anach.11; of things, dash one against the other, A.R.2.553, Ael.NA16.39.—The simple Verb is poetic, used once by Hdt. and in late Prose, v. supr. (Akin to ράσσω, Ion. ρήσσω (q.v.), cf. προσαρασσόμενον: προσρησσόμενον, Hsch.).

Henry George Liddell. Robert Scott.

καταρρίπτω ένα έναντι του άλλου,

Εκτεταμένη έρευνα για το ρήμα **ράσσω** έκανε ο Κοραής στα Ατακτά του ΡΑΣΣΩ, οίον ΒΧ,

θωρούσιν πλοίων κ' ηρχετον, και αυτοί πτροσκαρσερούσιν
εις ώραν όλιγούτζηκη εγγιστα πά και **ράσσει**

Και πάλιν,

Ειχεν ευφοορον ανεμον , και μέσα εις πεντε ημέρας
Εφθασαν εις τα ίδια των , **ερραξε** το καράβι.

Και ο Β,

Οταν επλησιάσασιν εις γην της Εγκλητέρας,
Ερραξαν εξεσκάλωσαν εύγήκαν οι Ρωμαίοι.

και πάλιν,

Εις εν νησίν εφθάσασιν , ο λέγουν Μυτηλήνη,
ερραξαν ένεπαύθησαν άχρι τρεις τε ημέρας.

Και παλίν,

Κ' εις τον λιμένα **έρραξε** εκει στο κοντοσκάλη

Σημερον λεγομεν **Ράζω** και **Αράζω** (aborder, jeter l' ancre) , φυλάξαντες τον διπλοϋν σχηματισμον των παλαιών **Ράσσω** και **Αράσσω**, και τρέψαντες τά δύο σσ εις το ζ (ώς και Αλλάζω άπο το Αλλάσσω, και Φράζω άπο τό Φράσσω). Εις εκείνους αι λέξεις είχαν μιαν αρχικών κοινήν σημασιαν, τον άποτελούμενον κρότον άπο δύο σωματών σύμπτωσιν εις άλληλα (choquer, heurter), ή άπ' άλλήλων χωρισμον βιαίον (arracher).

Εκ τούτου εξαπλώθη η λέξις εις πολλά άλλα, ώστε νά σημαινει τό **ράσσω**, ως και το έξ αυτού **ρηγνυω**, το σχίζω ,όθεν το **ρήγμα** και το **ράκος**,το **ρήχνω** κατά γής (abattre, renverser), οίον, Τον **ερρηξεν** εις την λασπην, ως είπεν ο Δημοσθενης (Κατά Κόν. σελ. 1259), « **Ράξαντες** εις τόν βορβορον. »

Το **ρασσω** δέν ευρίσκειται, εις τους παλαιούς, σημαίνον το σημερινόν **αράζω**. Απο τά παράγωγα του όμως , **Ρηγμίν** και **Ρηχίη** ή **ραχία**, τά σημαίνοντα τους πετρώδεις αιγιαλούς , όπου κτυπούν και συντρίβονται τά κύματα, (όθεν παράγεται και της συνήθειας ημών λέξις, Τά ρηγά, ηγουν τά αβαθή νερά), άπο αυτα, φαίνεται ότι και τό **Αράζω** η **Ραζω** εύλογως ελαβε την σημασιαν του έμβαίνω εις λιμένα, ηγουν κτυπώ εις τά ρηγά. Καί τούτο συμβαίνει μαλιστα εις τά μικρά πλοιάρια, τά όποια όταν πλησιάζωσί την γην, πασχουν άκίνδυνον τινά πρόσκρουσιν εις τό εδαφος της θαλασσης.

Ραζή, ράζω, ράσσω, αράσσω (τύπτω σφοδρώς).

Ζα - ραζάιο, ζα - ράζω (ζα=διά), διαρράσσω
(διαφθείρω, μολύνω). κτλ. — 2, = ράζω,

Το κυπριακο ρέσσω =περνώ, διαβαινω αορ. Ερεξα δεν σχετιζεται με το αραζω, αραξα αλλά με το ερεσσω =κωπληλατω και κατ'επεκταση διαβαίνω ακομη και πεζος.

Πχ. ερεξασιν στον ποταμον τουτ καμπου.

Και

Πο'κει του την ερεσσαν ολοι εκλαίασιν
Κριμας στην ομορφκιαν της ούλοι ελέγασιν
Ανδρονίκη -Δημώδες

Δηλ. από εκεί που περασε η νεκρική πομπή ...

Φράσεις

Σία κι' αράξαμε*

Αράσσω =κτυπώ. Και προκειμένου περί πλοίου σημαίνει κτυπώ την τρόπιδα, την καρίνα στην ακτή . Ίσως η πάλαια έκφραση να ήταν " σια τι αράξαμε*". Οπότε η φράση παίρνει την έννοια κωπηλατείτε ανάποδα γιατί κτυπήσαμε ή θα κτυπήσουμε. (πβ. ΦΡΑΣΗ την κάτσαμε την βάρκα δηλ. εξωκειλαμε) Βλ. αράζω

Οι πολεμικές τριηρεις δεν αραζαν αλλά **πρυμνοδετούσαν** εδεναν δηλαδή μα τα σχοινια , τα αγομενα πεισματα, (κν. πρυμάτσες ή γούμενες) την πρυμνη του πλοίου στην ξηρα.

Αυτό γινονταν για δυο λογους:

1. Ετοιμότητα αναχώρησης
2. Προστασία του εμβόλου

Pasted from <http://www.stougiannidis.gr/AENAON/AS5/as5_menu.html>

Την άραξε

[ενν. την βάρκα] ήτοι σταμάτησε να εργάζεται (μόνιμα ή προσωρινά και αναπαύεται) . Πβ. σχόλη και σχολάζω.

Συγγενής εκφραση :**Απλωσε την αρίδα του**

Πρβλ. και ΑΡΑΤΕ ΠΥΛΑΣ

Τραγούδι

Καϊκι μου, Αη-Νικόλα

Βασίλης Τσιτσάνης, Βλάχος

Βάρδα κι' **αράξαμε*** εγια-μόλα
γεια σου καϊκι μου, Άη Νικόλα

---

* Επιμένω ότι το σωστό είναι "βάρδα τι αράξαμε" ή "σια τι αράξαμε", όπου το "τι" είναι συγκεκριμένο "διότι", "γιατί" . Το "αράξαμε" επεται μιας προστακτικής για να την δικαιολογήσει.

Copyright© 2016 by Aris Stougiannidis